

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki

PS-II.431.1.6.2019

Pani Ewa Janik
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Świątkach

11-008 Świątki 87

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej” przekazuję Pani treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę przeprowadzono w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świątkach, 11-008 Świątki 87

- NIP: 739-30-29-204,
- REGON: 004453738.

(akta kontroli str. 13-15)

W kontrolowanym okresie tj. od 1 października 2018 r. do dnia rozpoczęcia kontroli oraz w okresie prowadzenia kontroli, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Świątkach kierowała pani Ewa Janik, zatrudniona na tym stanowisku na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony od dnia 1 marca 2013 r.

(akta kontroli str. 16)

W związku z usprawiedliwioną nieobecnością kierownika jednostki, zespół kontrolny został przyjęty przez Sekretarza Gminy Świątki, a następnie kontrolę kontynuował w obecności Kierownika GOPS oraz pracownika merytorycznego.

(akta kontroli str. 95)

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Aneta Łapińska – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 28/2019 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.456.2019 z dnia 15 maja 2019 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego,
- Hanna Matysiak – inspektor wojewódzki w Oddziale Zabezpieczenia Społecznego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 93/2018 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.455.2019 z dnia 15 maja 2019 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego.

(akta kontroli str. 1-2)

Termin kontroli: 27 – 30 maja 2019 r.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 1/2019 w dniu rozpoczęcia kontroli.

W kontrolowanym okresie nie było kontroli prowadzonych przez inne organy w powyższym zakresie.

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli:

Ocena realizacji przez samorząd terytorialny zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

- okres objęty kontrolą:

od 1 października 2018 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3, art.2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. Nr 185, poz. 1092) oraz art 28 ust.1pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2017, poz. 2234 ze zm.) w związku z art. 29 ust. 1 oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli (*akta kontroli str. 1-106*) działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątkach w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami.

I. Organizacyjne i techniczne zabezpieczenie realizacji zadań objętych kontrolą

Gminę Świątki na koniec grudnia 2018 r. zamieszkiwało 4 040 mieszkańców. Do świadczenia wychowawczego uprawnionych było 511 dzieci.

(akta kontroli str. 17)

Z pisemnej informacji Kierownika GOPS wynika, że wydatki w IV kwartale 2018 r. na obsługę świadczeń wychowawczych wyniosły:

- z rozdziału 85501 – 11 085,15 zł,
- z środków własnych gminy – 0 zł.

(akta kontroli str. 18)

Organem właściwym, zobowiązanym do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jest Wójt Gminy Świątki. Prowadzone czynności kontrolne wykazały, że zgodnie z art. 10 ust. 2 ww. ustawy, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach na podstawie upoważnienia, udzielonego Zarządzeniem Nr 11 Wójta Gminy Świątki z dnia 14 marca 2016 roku oraz upoważnień udzielonych Kierownikowi oraz jednemu z pracowników Ośrodka do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych.

W trakcie kontroli ustalono, że druga z zatrudnionych osób - na stanowisku Referent ds. Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych, nie posiadała upoważnienia do prowadzenia postępowań w zakresie wyżej wymienionych spraw. Tym samym w czasie działań kontrolnych, na wniosek kierownika jednostki organ właściwy wydał brakujące upoważnienie.

(akta kontroli str. 19-22)

Swoją działalność GOPS wykonuje na podstawie Statutu, przyjętego w drodze Uchwały Nr XXXVI/229/2010 Rady Gminy Świątki z dnia 9 listopada 2010 r., zmienionego następującymi Uchwałami:

- Nr XIV/107/2012 Rady Gminy Świątki z dnia 25 kwietnia 2012 r.,
- Nr XXVIII/254/2014 Rady Gminy Świątki z dnia 26 marca 2014 r.,
- Nr XIII/104/2016 Rady Gminy Świątki z dnia 30 marca 2016 r.

(akta kontroli str. 23-33)

W § 1 pkt 2 Uchwały Nr XIII/104/2016 Rady Gminy Świątki z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie zmiany Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątkach dodano zadania GOPS w Świątkach, w tym wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

(akta kontroli str. 23)

Organizację wewnętrzną, zasady funkcjonowania oraz zadania Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny jednostki przyjęty Zarządzeniem Nr 3/2014 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątkach z dnia 10 marca 2014 r. i zmieniony następującymi Zarządzeniami Kierownika GOPS:

- Nr 4/2016 z dnia 20 października 2016 r.,
- Nr 2/2017 z dnia 17 października 2017 r.

W § 1 pkt 2 Zarządzenia Nr 4/2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątkach z dnia 20 października 2016 roku dodano m.in. zadania realizowane przez Ośrodek dotyczące świadczeń wychowawczych.

Ustalono, że na dzień rozpoczęcia kontroli Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świątkach był aktualny w zakresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 34-57)

Kierownik GOPS przedstawiła pisemną informację dotyczącą osób realizujących kontrolowane zadanie. Ponadto w dodatkowym piśmie poinformowała o sposobie finansowania tych pracowników.

(akta kontroli str. 58-59)

W trakcie kontroli Kierownik GOPS przedstawiła zakresy czynności pracowników realizujących zadania w zakresie świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 60-63)

W okresie objętym kontrolą pracownik realizujący kontrolowane zadanie uczestniczył w szkoleniu nt. „Integracja Gmina - Wojewoda”, którego organizatorem była Spółka ZETO Koszalin.

(akta kontroli str. 64)

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek jest organizacyjnie przygotowany do realizacji zadań objętych kontrolą.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach zlokalizowany jest w budynku Urzędu Gminy w Świątkach. Administratorem budynku jest Wójt Gminy Świątki.

Pracownicy wykonujący zadania w obszarze świadczeń wychowawczych mają wydzielony pokój, który znajduje się w Ośrodku. W pomieszczeniu zajmowanym przez pracowników realizujących kontrolowane zadanie istnieją dogodne warunki do przeprowadzania rozmów z klientami. Każdy z pracowników posiada odrębne stanowisko pracy wyposażone w komputer, drukarkę, urządzenie wielofunkcyjne. Taka organizacja nie zakłóca wykonywania zadań z zakresu pomocy społecznej, a także nie narusza norm zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w przepisach o pomocy społecznej.

W budynku, w którym realizowane są działania z zakresu świadczeń wychowawczych nie usunięto barier architektonicznych, ale przed wejściem do budynku znajduje się dzwonek umożliwiający wezwanie pracownika. Kierownik GOPS wyjaśniła, że cyt. „(...) osoby niepełnosprawne w celu załatwienia sprawy zazwyczaj przybywają z drugą osobą, która służy im pomocą”.

(akta kontroli str. 17)

Wnioski o ustalenie prawa do świadczeń wychowawczych przyjmowane są w pokoju, w którym równocześnie realizowane są zdaniami wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wnioski elektroniczne są drukowane i rejestrowane tak samo jak wnioski złożone papierowo, w jednym rejestrze.

(akta kontroli str. 65)

Kierownik Ośrodka poinformowała, że akta klientów są przechowywane w szafie zamykanej na zamek z kluczem. Akta spraw dotyczące świadczeń wychowawczych układane są w wiązanych teczkach, ułożonych chronologicznie latami. Teczki ułożone są w szafie wg kolejności alfabetycznej.

(akta kontroli str. 66)

W pisemnej informacji, dotyczącej prowadzonych ewidencji i rejestrów, Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że w Ośrodku prowadzone są następujące rejestry:

- rejestr świadczeń wychowawczych,
- wnioski o udostępnienie danych osobowych,
- własne plany okresowe,
- sprawozdania własne okresowe,
- własne plany roczne i prognozy wieloletnie,
- zaświadczenia,
- rejestr wniosków dotyczących świadczeń wychowawczych w programie użytkowym – ZETO Koszalin.

(akta kontroli str. 67)

Kierownik GOPS w Świątkach pisemnie poinformowała, że w sprawach skarg i wniosków przyjmuje zainteresowanych w godzinach pracy jednostki tj.:

- w poniedziałek, wtorek, czwartek od 7.00 do 15.00 ,
- w środę od 7.00 do 18.00,
- w piątek od 7.00 do 12.00.

(akta kontroli str. 68)

W okresie objętym kontrolą do GOPS w Świątkach nie wpłynęła żadna skarga na działania Ośrodka w zakresie realizacji świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 69)

Z przedstawionej zespołowi kontrolnemu dokumentacji wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach podpisał umowę licencyjną z Zakładem Elektronicznej Techniki Obliczeniowej Spółka z o. o w Koszalinie na korzystanie z oprogramowania do obsługi świadczeń wychowawczych.

Tym samym w kontrolowanym okresie w Ośrodku obowiązywała aktualna wersja oprogramowania użytkowego, zgodnego z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

W związku z powyższym kontrolującym przedstawiono informację dotyczącą opłat dokonywanych za licencję na oprogramowanie do obsługi świadczeń wychowawczych.

(akta kontroli str. 70-94)

II. Ustalenia z podjętych działań kontrolnych

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świątkach przyjął 343 wnioski związane z ustalaniem uprawnień do świadczenia wychowawczego, w tym dotyczące:

- świadczeń wychowawczych na pierwsze dziecko i kolejne dzieci - 243
- świadczeń wychowawczych na drugie i kolejne dziecko - 100

(akta kontroli str. 96)

W kontrolowanym okresie odnotowano 9 wniosków pozostawionych bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str. 96, tabela- poz. 3)

Łącznie, w bloku tematycznym, dotyczącym prowadzonych postępowań administracyjnych w zakresie przyznania lub odmowy przyznania kontrolowanych świadczeń **analizie poddano 35 spraw**, w których wszczęto postępowania administracyjne, zakończone wydaniem **45 decyzji**.

(akta kontroli str. 97-104)

Akta spraw analizowano pod kątem prawidłowości i terminowości prowadzonych postępowań administracyjnych. Kontroli poddano:

a) 25 spraw związanych z przyznaniem świadczenia wychowawczego w tym:

- 10 spraw, w których przyznano świadczenie na pierwsze i kolejne dziecko (*w rozumieniu ustawy*)

W 3 postępowaniach administracyjnych przedmiotowe świadczenie przysługiwało na jedyne dziecko w rodzinie. Jedno postępowanie prowadzono na wniosek klienta posiadającego prawo do podwyższonego kryterium dochodowego w związku z orzeczeniem o niepełnosprawności dziecka. W jednym przypadku ustalono, że postępowanie dotyczyło samotnego rodzica, co wiązało się z wymogiem udokumentowania zasądzonego świadczenia alimentacyjnego. W aktach wnioskodawcy odnotowano odpis wyroku sądu w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 97)

- 11 spraw w zakresie świadczenia wychowawczego na drugie i kolejne dziecko w rodzinie.

Trzy spośród wszystkich analizowanych wniosków wpłynęło drogą elektroniczną.

(akta kontroli str. 98)

- 4 sprawy, w których składzie rodziny jest tylko jeden rodzic.

W powyższych sprawach, zgodnie z ustawowymi wymogami odnotowano: odpisy wyroków sądu ustalające alimenty od drugiego z rodziców, odpis zupełny aktu urodzenia dziecka oraz akt zgonu. Ponadto, spośród wszystkich skontrolowanych spraw w powyższym zakresie tylko w jednym przypadku wydano decyzję o odmowie prawa do świadczeń wychowawczych z powodu przekroczenia kryterium dochodowego.

(akta kontroli str. 101)

- 1 sprawa, w której dokonano zmiany formy wypłaty świadczenia z pieniężnej na rzeczową.

W pisemnej informacji Kierownik Ośrodka poinformowała, że: cyt. „W kontrolowanym okresie nie było potrzeby konieczności zamiany świadczenia wychowawczego z formy pieniężnej na formę rzeczową”.

(akta kontroli str. 105)

- **b) 4 sprawy** związane z wydaniem decyzji odmownych na cały okres świadczeniowy lub przyznających na niecały okres świadczeniowy np. z powodu ukończenia 18 r.ż., sprawowania opieki naprzemiennej

W trzech skontrolowanych postępowaniach powodem odmowy świadczeń było przekroczenie kryterium dochodowego. W powyższych sprawach wydano dwie decyzje odmowne (dotyczyły przyznania świadczeń na jedyne dziecko w rodzinie) oraz jedną odmowno-przyznającą (odmówiono świadczeń na pierwsze dziecko i przyznano świadczenia na drugie). Jeden przypadek dotyczył przyznania świadczeń na niecały okres świadczeniowy z powodu ukończenia przez dziecko 18 roku życia.

(akta kontroli str. 99)

Jednocześnie, w powyższym zakresie stwierdzono następujące uchybienie:

uchybiecie powtarzalne występujące w znaczącej liczbie,

W 3 przypadkach, co stanowiło 8,57% wszystkich skontrolowanych spraw, kontrolowana jednostka nie poinformowała stron o możliwości wypowiedzenia się, co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, celem wskazania przesłanek zależnych od strony, pomimo, że art. 79a - Kodeksu postępowania administracyjnego wskazuje taki obowiązek.

skutek ustalonego uchybienia

Uniemożliwienie wypowiedzenia się wnioskodawców co do ewentualnych przesłanek mających wpływ na wydanie decyzji niezgodnej z żądaniem strony.

Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierzonego uchybienia jest Kierownik GOPS w Świątkach.

Przyczyną powstania powyższego uchybienia był niedostateczny nadzór Kierownika GOPS w Świątkach nad realizacją bieżących zadań z zakresu ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

- **c) 4 sprawy** związane z postępowaniem w związku z wystąpieniem zmian w rodzinie, mających wpływ na prawo do świadczeń.

W trzech przypadkach przyczyną zmiany decyzji było wszczęcie postępowania na skutek zmiany sytuacji ekonomicznej rodziny – przekroczenie kryterium dochodowego w związku z podjęciem pracy przez rodzica, a w konsekwencji utrata prawa do świadczenia na pierwsze dziecko.

Jedna sytuacja dotyczyła przyznania świadczeń na niecały okres świadczeniowy w sytuacji uzyskania przez najstarsze dziecko pełnoletności, a kolejne dziecko stało się (w świetle ustawy) pierwszym dzieckiem w rodzinie.

(akta kontroli str. 100)

d) 2 sprawy związane z postępowaniem administracyjnym w sprawie nienależnie pobranych świadczeń i ich zwrotu.

(akta kontroli str. 102)

W poddanych analizie postępowaniach administracyjnych stwierdzono, że dotyczą one pobrania przez strony nienależnych świadczeń, w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego, w wyniku uzyskania dochodu w związku z podjęciem zatrudnienia przez członka rodziny.

(akta kontroli str. 103)

Z informacji sporządzonych przez kierownika jednostki wynika, że kwota nienależnie pobranych świadczeń w kontrolowanym okresie wynosiła 1.000,00 zł. Do dnia kontroli saldo nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami wyniosło 0,00 zł.

(akta kontroli str. 103)

Z informacji, które przedstawiła Kierownik Ośrodka wynika, że w kontrolowanym okresie nie dokonano rozłożenia na raty nienależnie pobranych świadczeń, ani też nie podjęto decyzji o rozłożeniu ich na raty.

(akta kontroli str. 104, tab. 2 i tab. 3)

Kierownik GOPS w Świątkach do dokumentacji kontrolnej dołączyła wyjaśnienie dotyczące formy wypłat świadczeń. Wynika z niego, że świadczenia wychowawcze wypłacane były w 99,59% przelewem na konta świadczeniobiorców, natomiast 0,41% stanowiły wypłaty w formie gotówkowej.

(akta kontroli str. 106)

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na uwadze ustalone uchybienie wnoszę o:

Bezwzględne stosowanie procedur wynikających z art. 79a Kodeksu postępowania administracyjnego.

Jednocześnie, proszę Panią Kierownik o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 14 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zalecenia, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**Wojewoda
Warmińsko-Mazurski
Artur Chojecki**